

Monika Mikulášková, foto: archiv Moravské galerie

Po stopách moderny

s Moravskou galerií v Brně

Budovu Uměleckoprůmyslového muzea Moravské galerie v Brně ovládl na přelomu let 2012 a 2013 projekt Po stopách moderny. Kabinet Josefa Hoffmanna. Projekt vznikl díky dlouhodobé spolupráci Moravské galerie v Brně a Rakouského muzea užitého umění ve Vídni (MAK) a byl financován z programu EU Evropská územní spolupráce Rakousko-Česká republika 2007-2013.

Dnes Ministerstvem kultury ČR řízená Moravská galerie v Brně vznikla roku 1961 sloučením Obrazárny Moravského zemského muzea a Moravského uměleckoprůmyslového muzea. Mimo správu rozsáhlých sbírek volného i užitého umění disponuje Moravská galerie v Brně i třemi výraznými výstavními prostory přímo v centru moravské metropole: Pražským palácem, Místodržitelským

palácem a již zmiňovaným Uměleckoprůmyslovým muzeem. Moravská galerie také vlastní a zpřístupňuje Jurkovičovu vilu v Brně-Žabovřeskách a společně s Rakouským muzeem užitého umění ve Vídni (MAK) spravuje Rodný dům Josefa Hoffmanna v Brtnici. MG je dnes druhým největším muzeem umění u nás.

Nejvýraznější složkou projektu Po stopách moderny. Kabinet Josefa Hoffmanna je výstava Tiché revoluce uvnitř ornamentu. Experimenty dekorativního umění v letech 1880-1930. Výstava trvala od 30. listopadu 2012 do 24. března 2013 a byla situována v celém přízemí a respiriu v prvním patře Uměleckoprůmyslového muzea. Výstava byla založena na poznatcích získaných díky dlouhodobému výzkumu Lady Hubatové-Vackové. MG představila jak předměty z vlastních sbírek, tak zápůjčky z mnoha muzejních i jiných institucí na území ČR a od soukromých sběratelů v poměrně širokém spektru materiálů (sklo, textil, cín a další).

1884 vs 1910
The Vienna years
1908-1914

Parade
avant-garde art from
the 1920s

Art Deco
Ceramics
from 1920s

Výstava Tiché revoluce uvnitř ornamentu se snažila představit ornamentalismus jako atraktivní disciplínu, jejímž prostřednictvím docházelo k revolučním proměnám užitého umění, které ovlivňovali i svět vysokého umění. Výstava byla rozdělena do šesti částí: I. Ornament v prostoru, II. Vitální síla rostlin a věčný rytmus přírody, III. Krystalický ornament a zvířecí struktury, IV. Ornamentální arabeska jako otisk pohybu, V. Teorie barev a trhaný obraz kaleidoskopu, VI. Volná škola, rozvoj fantazie a abstraktní ornament. V první části byl návštěvník vtažen do tématu výstavy animací na centrální ornamentální rozetě, jež je součástí ornamentální výzdoby prostoru Uměleckoprůmyslového muzea. Toto atraktivní pojetí by mělo u návštěvníka vyvolat pozornost a zájem a zároveň jej upozorní na to, jak problematika představovaná výstavou, tedy ornament konce 19. a počátku 20. století, ovlivňuje jeho životní prostor dnes. V následujících čtyřech částech se návštěvník velmi nenásilným způsobem seznámil s vývojem a kontexty ornamentu v daném období. V šesté a poslední části bylo návštěvníkovi umožněno zapojit se aktivně do výstavy a vyzkoušet si tvorbu ornamentu křídou na tabuli dle teorie Liberty Tadda.

Tvůrci výstavy využili k představení poměrně komplikované tematiky mnoha

sice klasických, ale většinou dobře zvládnutých nástrojů, které nabízí pouze muzejní prezentace. Dvojazyčné (české a anglické) texty ve výstavním prostoru uvedly návštěvníka do širšího kontextu, avšak zejména vysvětlily hlavní problém daného tematického celku a upozornili na nejvýznamnější exponáty v příslušném prostoru. Účinek textu prohloubilo vhodné scénování, zejména práce se světlem, a celkově poměrně dobré rozvrhnutí psychických i fyzických sil návštěvníka. Krom těchto prostředků v MG sáhli i po na míru vytvořených projekcích skupiny KOMPLOTT či zvětšeném modelu kaleidoskopu. Výstavní záměr se v tomto případě zdařil, malým zklamání mohla být například absence nabízení vytvořených pracovních listů přímo na místě a podobně. Většinou však šlo spíše o drobnosti, celkově můžeme Tiché revoluce uvnitř ornamentu hodnotit jako jeden z těch kvalitnějších příspěvků k tuzemské prezentační činnosti.

K projektu Po stopách moderny patřila také výstava Keramika období art deco představující tvorbu Huberta Kovaříka, jež probíhala současně s výstavou Tiché revoluce uvnitř ornamentu. Výstava se nacházela v jedné místnosti prvního patra Uměleckoprůmyslového muzea. Krom dekorativní a drobné

užité keramiky představila výstava i část územní a fotografické pozůstalosti Huberta Kovaříka. Snaha představit keramiku v netypickém výstavním fundu byla doplněna smyčkou jedné scény dobového filmu, přičemž autoři výstavy nabízeli možnost prohlédnout si „naživo“ přímo u stěny, na níž filmový záznam promítal, dobové předměty podobné rekvizitám použitým ve scénickém interiéru na plátně. I přes tyto snahy autorů šlo v tomto případě o spíše nevýrazný počín, který nejspíše většine běžných návštěvníků neutkví příliš dlouho v paměti.

Poslední částí projektu je Prostřený stůl Josefa Hoffmanna začleněný do stálé expozice užitého umění v Uměleckoprůmyslovém muzeu od 30. 11. 2012. Do poslední místnosti expozice byly umístěny jak trojrozměrné předměty, tak dotykový panel, na kterém se návštěvník prostřednictvím dobových fotografií může seznámit nejen s výrobky Josefa Hoffmanna a Wiener Werkstätte, ale i s fotografiemi prostřených stolů, jež byly součástí prezentační činnosti výše zmíněné skupiny. Ačkoliv je tento dodatek do expozice pro běžného návštěvníka poměrně textově náročný a může se stát i lehce zmatečným, jde o vítanou snahu oživit stále expozice. K dobrému můžeme také přičíst jedinečnost a kvalitu nově vystavených a získaných předmětů. ■

